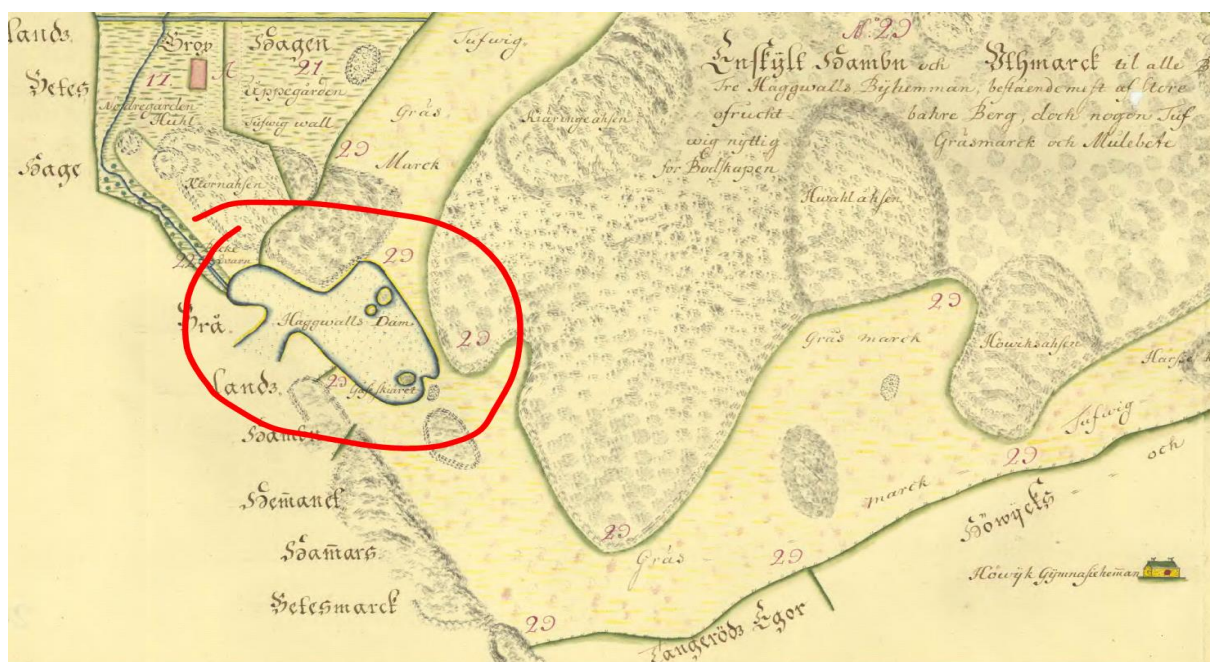

Tjörns Naturskyddsförening (TNF) har lite vi vill lyfta angående planerna på ett utökat exploaterat område runt Häggvallskolan och Fridas Hage, här kallat Höviksnäs Entré. Till att börja med vill vi vara tydliga med att TNF tycker det är bra att man ser över området ur trafiksäkerhetssynpunkt. En hel del skulle säkert kunna bli bättre gällande infrastruktur och trafiklösningar i området för de skolungdomar som rör sig där samt de som nyttjar Höviksnäsområdets bussförbindelser och cykelvägar. Bra med tankar på närhet mellan pendelparkering och busshållplatser exempelvis. Även bra om man tänker sig att eventuella bostäder i området är av typen hyreslägenheter som kan attrahera yngre medborgare såväl som äldre som vill bo med närhet till exempelvis kollektivtrafik. Det är dock påfallande hur mycket man ändå fokuserar på bilismen i planeringen trots att området har goda möjligheter till både cykel och busstrafik. Dessa mer miljövänliga alternativ bör prioriteras och gynnas ännu mer. En tanke kan vara att underlätta för fossilfria alternativ genom att exempelvis placera laddningsstolpar för elbilar på de bästa parkeringarna, byggnader med tak som underlättar produktion av sol-el osv. Om man har behov av mycket parkeringar kanske det vore en bra lösning att försöka ha parkeringarna på höjden i stället för att inte ta så mycket yta i anspråk till detta. Parkeringshus skulle kunna vara en lösning.

TNF anser också att det saknas tydlig koppling till miljömålen och grön infrastruktur över området vilket upplevs omodernt och kortsiktigt. Dessa delar bör vara en självklarhet i alla planeringsprojekt med tanke på den kunskap som finns kring förlust av biologisk mångfald, klimatförändringar och andra miljöproblem kopplade till kortsiktighet i planering och beslut. Även naturvårdsplanen bör beaktas. Trots att man i planeringsmaterialet skriver att kommunens naturvårdsplan inte berör detta område tycker vi att exempelvis åtgärdsplan 9, 32, 33 och 35 i naturvårdsplanen bör beaktas här. Miljömålen borde vara det första man beaktar när man närmar sig ett nytt område i exploateringsyfte. I behovsbedömningen som gjorts har man snabbt hastat förbi koppling till miljömålen. När man ändå är igång och "fixar" ett område som detta finns det mycket progressiva naturvårdsinsatser som kan göras och som inte behöver kosta så mycket men som ändå ger mycket "grön goodwill".

Området för Häggvallsrondellen och den yta som idag är grusplan var tidigare en stor damm/våtmark – Häggvalle Damm (se karta från 1735 nedan som tydligt visar detta, samt även flygfoto från 1955-1967). I behovsbedömningen skriver man att det "eventuellt" funnits en damm i området men kartan visar tydligt en stor damm/våtmark. Detta vattendrag har som bekant helt torrlagts vid vägbygge och det vatten som naturligt skulle samlats där leds istället snabbt bort till omkringliggande jordbruksmark och vidare ut i kustvikarna.

Karta från Lantmäteriets webbtjänst Historiska Kartor över "Häggvalls by" 1735.

https://etjanster.lantmateriet.se/historiskakartor/s/show.html?showmap=true&archive=LMS&nbOfImages=1&sd_base=lms2&sd_ktun=4c4d535f4e3133302d32303a31

Flygfoto från Eniro, <https://kartor.eniro.se/?c=58.037450,11.736639&z=17&l=historic>

Att använda "myren" ovanför skolan som idrotts- och lektyta vore mycket olyckligt. Istället skulle denna återskapas till ett fungerande vattendrag/våtmark för att gynna biologisk mångfald och bli ett intressant och pedagogiskt område som tätortsnära natur, skyddad från angränsande bebyggelse så att boende i omgivningen kan använda det som ströv- och rekreationsområde. Vi vet redan att en del skogar som Fridas Hage och Tångeröds Förskola använt sig av för utflykter i naturen har avverkats och exploaterats vilket orsakat missnöje. Både skolorna och förskolorna skulle kunna ha mycket glädje av det fina naturområde som detta utgör. Naturen är en nog så bra lekplats som utegym och aktivitetsytor. Inget ont om hälsofrämjande faciliteter (så länge man inte har plastgräsplaner) men de bör inte anläggas där det redan finns möjlighet till god utvistelse och lek i naturen.

"Myren" (i form av fungerande våtmark) skulle också kunna hjälpa till att flödesreglera vatten vid kraftig nederbörd och fungera som vattenreserv vid torra perioder på sommaren. Kanske skulle det kunna minska trycket på dagvattensystemet vid höga flöden? Man skulle då kunna knyta dessa åtgärder till både målen om biologisk mångfald, myllrande våtmarker och en god bebyggd miljö. Kommunen glömmar tyvärr ofta att adressera de nationella miljömålen i sina planer. När man ändå är igång och exploaterar bör man ta tillfällen att även arbeta med miljö och naturvård för att få en långsiktighet och trovärdighet i miljöarbetet.

Man skriver även i sin plan att exploateringen av skog bedöms "medföra viss miljöpåverkan" genom ingrepp i biotoper. Detta anses dock inte vara "betydande då skogsmarken inte omfattar betydande naturvärden". Tyvärr blir varje liten exploatering ett naggande i kanten på naturen och vi får allt mindre naturområden (möjlighet för spridning av arter = ökad fragmentering av livsmiljöer) och mer och mer hårda ytor vilket ökar den snabba avrinningen, vilket medför belastning på dagvattensystem och snabbare utförsel av oönskade ämnen i vattendrag och havsvikar. Man bör ha en tydlig plan för att fördröja vatten på land varför "myren" vore en lämplig plats att få just den ekosystemtjänsten, samtidigt som man återskapar en mycket viktig, och under lång tid bortprioriterad, naturtyp. Detta skulle exempelvis adressera miljömålen: myllrande våtmark, rikt växt- och djurliv, god bebyggd miljö samt levande sjöar och vattendrag.

Den skog som inte bedöms ha några betydande naturvärden har trots allt en hel del ekosystemtjänster igång som produktion av syre, renande av vatten, skapande av ved, skydd för diverse djur och spridningsområde för växter. Varje gång man anser att ett naturområde kan exploateras bort minskar ytan som djur och växter kan använda för sina tjänster, tjänster som vi är ytterst beroende av. Man bör därför i alla lägen sträva efter att ianspråkta så lite naturområden som

möjligt och använda redan exploaterade ytor. Därför är det bra att man använder skolans grusplan men det är mycket olyckligt att man tänker sig ersätta den ytan med "myren" ovanför skolan, som nämnts ovan.

TNF hoppas även att man är progressiv när man tar fram byggnader i framtiden så att man skapar separata vattensystem där man kan ta hand om regnvatten och använda det till att exempelvis först värma i solpaneler och sedan spola toaletter med det. Idag slösar vi fruktansvärt mycket rent dricksvatten, ett livsmedel som kommer bli svårare och svårare att få tag på i framtiden. Om Tjörns befolkning ska kunna öka måste hanteringen av vatten bli en central fråga. Det hade även varit bra om man byggde med solenergi i åtanke så att hustak placeras med lutning mot söder för att optimera produktionen.

Vid ny bebyggelse i området hoppas vi även att man strävar efter att spränga så lite som möjligt och tittar på alternativa sätt att placera byggnader på berg.

Avslutningsvis vill vi åter igen understryka att TNF inte är negativ till utvecklingen av området i sig men tycker det är påtagligt hur ofta man glömmar att ta in de ekologiska perspektiven och naturvårdstankar när man är igång och planerar. Det finns så mycket man kan göra för att kombinera ett exploaterat område med naturvård och långsiktighet. Bra dock med initiativ att ta in historiska detaljer som fruktodling i form av äppleträd i Höviksnäsområdet. Den typen av berikande av grönytor och ökande av biologisk mångfald bör man ha mer av.

För Tjörns Naturskyddsförening
Kristian Littke